

Perspectievennota 2024-2027

Beschouwingen GroenLinks-PvdA Bergeijk

Vooruitgang voor iedereen

De PPN 2024-2027 geeft een vooruitzicht naar een financieel gezien somber toekomstbeeld. Het rijk stelt vanaf 2027 minder middelen ter beschikking aan alle gemeentes. Er wordt gesproken over een financieel ravijn. Maar er spelen ook maatschappelijke ontwikkelingen. Er is een enorme economische groei in de Brainport regio. En deze groei zorgt er voor, als we niet oppassen, dat de balans tussen de sociaal-maatschappelijke, ecologische en economische aspecten van Brede Welvaart uit evenwicht raakt. Als de gemeente Bergeijk de schaa sprong verder wil faciliteren en wil bijdragen aan de economische ontwikkelingen in de regio, is voor de fractie GroenLinks-PvdA Bergeijk het uitgangspunt dat we weten wat voor een gemeente we willen zijn in de toekomst. Wat voor gemeente willen we zijn, wat is onze visie? Wij willen in ieder geval gaan voor het algemeen belang van huidige en toekomstige generaties, en niet het grote bedrijfsleven laten bepalen hoe onze gemeente zich verder ontwikkelt. We moeten daarbij bedenken dat er al jaren een groot gebrek aan betaalbare woningen is, aan personeel, aan grondstoffen en ruimte. Er is een klimaatcrisis en verlies van biodiversiteit. Er is sprake van extreme droogte, bodem- en luchtvervuiling. Onze vitale sectoren zoals de zorg en het onderwijs kunnen de groei maar amper bijbenen. De ongelijkheid neemt toe. Het neoliberale beleid en de keuze voor alsmaar meer marktwerking van de rechts conservatieve partijen hebben hiervoor gezorgd.

Met al deze ontwikkelingen, zal het de komende jaren belangrijk zijn dat onze inwoners, verenigingen, samenwerkingspartners en ondernemers niet in het ravijn vallen. Het zou voor de fractie GroenLinks-PvdA Bergeijk onacceptabel zijn dat niet iedereen meer kan meedoen. Daarom is er juist in deze tijd een grote behoefte aan een overheid met visie, zowel bij de landelijke als bij de lokale overheid. Er is behoefte aan een gemeenteraad die initiatief neemt, stimuleert, de grote transities mee in gang zet en ervoor zorgt dat het eerlijk gebeurt. Daarom zal ik namens de fractie GroenLinks-PvdA Bergeijk onze toekomstvisie schetsen en extra voorstellen indienen in de vorm van moties. Deze zijn gericht op een eerlijke, groene en sociale samenleving waarin vooruitgang voor iedereen mogelijk is, nu en in de toekomst!

Volkshuisvesting en ruimtelijke ordening

De woningmarkt is verziekt; er is geen sociale huurwoning te vinden, de huurprijzen in de vrije sector gaan door het plafond en een koopwoning is voor steeds meer mensen onbereikbaar geworden. We hebben weer gezonde volkshuisvesting nodig, waarbij we vol inzetten op het bouwen van betaalbare woningen voor doelgroepen. We weten allemaal dat het streven is om 30% te bouwen in de sociale huursector. Maar als gevolg van falend beleid en van de Vestia-problematiek hebben we als gemeente een tekort van ruim 1000 sociale huurwoningen. We hebben hierdoor nu niet de mogelijkheid om woningen van de woningbouwcorporaties uit de voorraad te halen en aan te bieden als sociale koopwoningen. En dat zou wel wenselijk zijn, want daarmee zouden we kopers snel kunnen helpen, mede door de mogelijkheden die de Koopgarant regeling biedt. Er zullen dus extra stappen gezet

moeten worden om de enorme scheefgroei in de woningbouwopgave te corrigeren. Onze fractie zal dit najaar een voorstel doen om het instrument van ‘de doelgroepenverordening’ in te voeren. Hiermee leggen we vast hoelang de huurwoningen in het sociale segment behouden blijven als sociale woning. De huidige instandhoudingstermijn is 10 jaar en dit moet naar minimaal 25 jaar.

In de nota Grondbeleid, die we later dit jaar als gemeenteraad bespreken, wil de fractie GroenLinks-PvdA Bergeijk het actieve grondbeleid versterken. Zo stimuleren we de bouw van betaalbare sociale huur- en koopwoningen en voorkomen we dat grond in handen komt van speculerende beleggers en projectontwikkelaars. Op dit moment geven we alleen grondprijskorting voor de ontwikkeling van sociale huurwoningen. Er zal onderzocht moeten worden wat de mogelijkheden zijn voor een grondprijskorting voor sociale koopwoningen. Deze woningen zijn samen met microwoningen de meest haalbare en betaalbare optie voor onze jongeren.

Natuur, energietransitie en transitie landelijk gebied

De ruimte is schaars. Verschillende vraagstukken, zoals de woningbouw, de energietransitie, natuurherstel, economie en landbouw concurreren met elkaar om de ruimte. Om klimaatadaptatie mogelijk te maken zullen we snel meer extra natuur moeten creëren en de biodiversiteit moeten versterken. Met een aantal simpele ingrepen kunnen we al een kleine bijdrage doen aan het verhogen van de biodiversiteit. We hebben daarvoor een voorstel uitgewerkt. Ook wat betreft de energietransitie zijn we er nog lang niet. We hebben twee voorstellen uitgewerkt om de energietransitie een extra duwtje in de rug te geven. De ene betreft het verbeteren van onze laadinfrastructuur en de andere het stimuleren van het isoleren met duurzaam materiaal.

Onze fractie heeft de afgelopen jaren aandacht gevraagd voor de noodzaak van aanpassing van het pachtbeleid. We zijn blij dat dit er in de loop van 2023 eindelijk van gaat komen. We streven daarbij naar een duurzame natuurinclusieve grondgeboden kringlooplandbouw. En als onze agrariërs isolatiemateriaal gaan verbouwen voor het isoleren van woningen, is er sprake van een win-win situatie.

Ongelijkheid verkleinen

De maatschappelijke positie die iemand later inneemt wordt al vroeg bepaald, in de kinderjaren. Opvoeding, school en de omgeving spelen een belangrijke rol in welke kansen je later krijgt. Daarom is het van belang om te investeren in goede onderwijshuisvesting in alle kernen. Naast onderwijs speelt werk een belangrijke rol. Wij streven er naar dat iedereen er bij hoort en mee kan doen, hoe groot de afstand tot de arbeidsmarkt ook is. De maatschappij wordt steeds complexer, het is voor mensen met een beperking, of mensen die de taal niet goed spreken steeds moeilijker om de weg te vinden en mee te doen in de samenleving. We vinden het belangrijk dat we als gemeente blijven inzetten op de participatie van al onze inwoners en dat bedrijven mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt in dienst nemen. De complexiteit van hulpvragen impliceert intensivering van begeleidingstrajecten.

We zien een zorgwekkende toename in de betaalbaarheidsproblemen, armoede en schulden. Naast het op tijd signaleren van schulden en hulp door de gemeente, moeten ook bedrijven meewerken aan het dichten van de ongelijkheidskloof. Ook een bibliotheek kan een bijdrage

doen aan het verkleinen van ongelijkheid, door het toegankelijk maken van informatie, het tegengaan van taalachterstanden en leesbevordering. We hebben daarom een voorstel uitgewerkt.

Vitale kernen

Onze gemeente bestaat uit zes levendige kernen met een sterk gemeenschapsleven. Als gemeenschap zorgen we er samen voor dat Bergeijk leefbaar blijft voor ons en de toekomstige generaties. De gemeenschapshuizen, de vele verenigingen, de scholen; dat zijn de plaatsen waar mensen elkaar ontmoeten en waar initiatieven ontstaan.

We hebben een visie nodig in welke kernen hoeveel groei in het aantal woningen gewenst en acceptabel is en welke voorzieningen behouden en versterkt moeten worden om de leefbaarheid op peil te houden. Er zullen verschillen ontstaan tussen de kernen: niet alles kan en hoeft overal. We zien de noodzaak om in de kern Riethoven te investeren in voorzieningen, mede omdat deze kern de komende jaren aantrekkelijk zal zijn voor het toenemende aantal expats. Niet alleen de fysieke voorzieningen in de vorm van gemeenschapshuizen en seniorensteunpunten in een kern zijn van groot belang. Ook de rol van de dorpsondersteuners is dat. Zeker omdat we weten dat er vergrijzing plaats vindt, de zorgvragen toenemen en er in de zorg sprake is van ambulantisering. We hebben daarom een voorstel om te inventariseren hoeveel uren dorpsondersteuning nodig zijn.

Onze gemeente beschikt over bijzonder erfgoed in de vorm van monumenten, kerken, parken, kunst in de openbare ruimte en museale collecties. Bergeijk wil een toeristische gemeente zijn. We denken dat het goed is meer aandacht te besteden aan kunst in de openbare ruimte en hebben daarom een voorstel uitgewerkt. Ook is het wat de fractie GroenLinks-PvdA tijd om een visie op het gebied van kerken te ontwikkelen. Ook hiervoor is een voorstel gemaakt.

Integratie van nieuwkomers

De samenstelling van de inwoners van onze gemeente verandert. Dat zorgt ervoor dat er inwoners zijn die hun buurt minder herkennen of angst hebben voor het onbekende. En sommige nieuwe inwoners vinden het lastig aansluiting te krijgen. De spanningen in de kernen kunnen oplopen. Wij vinden dat we nieuwe mensen moeten opnemen in onze gemeenschap, of dat nu mensen zijn die gevlucht zijn voor oorlog en geweld, of mensen die hier al dan niet tijdelijk komen werken. Samen werken we er aan dat expats, arbeidsmigranten, vluchtelingen, statushouders en asielzoekers een goede plek hebben en mee kunnen doen. We weten dat dit zeker voor vrouwelijke statushouders niet gemakkelijk is en hebben daarom een voorstel uitgewerkt.

U heeft gehoord hoe wij denken over de toekomst en voor welke acht onderwerpen wij een aanvullend voorstel bij deze perspectievennota hebben gedaan in de vorm van een motie. Eerst gaan we nog kort in op een beperkt aantal opvallende zaken in de perspectievennota op de onderwerpen bestaand beleid, nieuw beleid en de ruimte voor beleid. Daarna geven we nog een korte samenvatting van onze moties.

Bestaand beleid

- **BB13 Uniformeren budget dorpsondersteuners**
Zoals eerder al aangegeven zijn we er voorstander van dat er een inventarisatie komt wat betreft de benodigde uren voor de dorpsondersteuners
- **BB17 Deelname aan nationaal park Bosland**
Wat ons betreft lagen er kansen voor de verbinding tussen de ambities op het gebied van recreatie en het versterken van de natuur. We hebben echter in de uitwerking gezien dat hiervan nauwelijks sprake was. En aangezien het college de samenwerking rondom dit grensoverschrijdend nationaal park alleen maar zag als een marketinginstrument, is het maar goed dat Bergeijk zich heeft teruggetrokken.

Nieuw beleid

- **NB03 Intensiveren Kempenmanifest**
Onze fractie heeft geen duidelijk beeld gekregen van wat het bedrijfsleven financieel gaat bijdragen en om hoeveel middelen het gaat. Wij vinden het belangrijk dat het bedrijfsleven een financiële bijdrage doet en gaan ervan uit dat dit nog helder gaat worden.
- **NB05 Leader Kempenland West**
Het is van groot belang om een visie te ontwikkelen hoe de toekomst van het landelijk gebied eruit gaat zien. We blijven graag op de hoogte van de ontwikkelingen.
- **NB 06/07 Fietsambitie/Korte Termijn Maatregel Randweg A2**
Wat ons betreft zijn de fiets en het openbaar vervoer de vervoersmiddelen die we moeten stimuleren en faciliteren. Daar horen ook de lokale en regionale hubs bij.
- **NB 13 Bakkerijmuseum**
We zien graag een concreet plan waarbij de gevraagde middelen in beeld zijn gebracht. Daarna zullen we een uitspraak doen of we dit voorstel kunnen steunen.
- **NB14 Uitbreiding buurthuis 't Sant**
We zien de noodzaak van de uitbreiding door het wegvallen van de horecagelegenheid in de kern. We zijn door de gemeenschap en de dorpsraad meegenomen in de ontwikkelingen. Heel fijn.
- **NB 16 Vervanging materieel buitendienst**
We hebben van het college begrepen dat elektrische tractoren nog volop in ontwikkeling zijn. Wat ons betreft; als ze in ontwikkeling zijn, en al wel goed genoeg, dan zouden wij denken: “doen”. We hebben immers nog steeds ambitieuze plannen om energieneutraal te worden.

- **NB17 Flexibel personeelsbudget**

We vinden het opmerkelijk dat we in tijden dat er scherpe opdrachten gegeven worden aan verbonden partijen, we een kwart miljoen extra begroten voor het eigen personeelsbudget, waarbij er geen garantie is dat dit budgetneutraal kan. Graag zien we dat hier nog eens kritisch naar gekeken wordt.

- **NB18 Grijs naar Groene omgeving gemeentehuis**

Heel mooi dat de versterking rondom het gemeentehuis wordt aangepakt en omgevormd wordt naar een groene omgeving. We gaan er van uit dat het vergoenen van de omgeving op meer plekken aan de orde is, dat we ook op andere plekken hittestress tegengaan en dat we zeer kritisch om zullen gaan met het afgeven van kapvergunningen.

- **NB 19 verduurzamen sportaccommodaties**

Dit voorstel past bij ambities van onze fractie op het gebied van duurzaamheid. We begrijpen dat de verduurzaming gefaseerd moet, maar willen benadrukken dat het van belang is dat de sporthallen ook worden verduurzaamd.

Ruimte voor beleid

- **RB 02 Toeristenbelasting**

We kunnen ons voorstellen dat we de toeristenbelasting verhogen. Dit zal in de richting van de andere Kempengemeenten moeten, die immers eenzelfde toeristisch profiel hebben. Maar tegelijkertijd weten we dat Bergeijk het profiel van “toeristische gemeente” de komende jaren verder wil versterken. Het lijkt ons dus niet goed dat we onszelf uit de markt prijzen door de belasting te veel te verhogen. We gaan graag met de andere partijen in gesprek over een haalbare verhoging.

- **RB 04 Verbonden partijen**

Als we willen bezuinigen op de verbonden partijen, dan doen we samen trap op, trap af; niet alleen partijen als ODZOB en KempenPlus, maar ook de GRSK en onze eigen ambtelijke organisatie.

- **RB05 Doorschuiven investeringen**

Uit de praktijk blijkt dat het investeringsniveau vaak wat achterblijft bij de begroting, waarbij het rekenen met de volledige afschrijvingslasten feitelijk niet realistisch is. Voor wat betreft het doorschuiven van investeringen lezen we dit ook in de brief van de provincie waarbij ook factoren zoals de inflatie, personele capaciteit en dergelijk een rol spelen bij de haalbaarheid in deze tijden. Keuze die hier de voorkeur verdient, is realistisch begroten en als dit leidt tot meer financiële ruimte dan is dit een prima alternatief.

Moties GroenLinks-PvdA Bergeijk

In motie **Verhoging biodiversiteit** verzoeken we het college maatregelen uit te voeren die de biodiversiteit kunnen bevorderen en dit kostenneutraal mee te nemen in het groenbeheer en in de afspraken met agrariërs die korting op de pachtprijs krijgen als ze akkerranden inzaaien.

In de motie **Laadinfrastructuur** verzoeken we het college de laadinfrastructuur te verbeteren, uit te werken hoe we daarvoor gebruik kunnen maken van de extra rijksmiddelen en de eventuele cofinanciering te halen uit de bestemmingsreserve Be-Energy.

In de motie **Isoleren met duurzaam materiaal** verzoeken we het college om de raad een voorstel voor te leggen waarin de regels omtrent materiaalkeuze van de isolatie worden aangescherpt, waarbij isoleren met een circulair materiaal gestimuleerd wordt.

In de motie **Vrouwelijke statushouders** verzoeken we het college een verkenning te doen wat betreft het invoeren van startbanen voor vrouwelijke statushouders in Bergeijk en hierin mee te nemen de mogelijkheid voor gedeelde kinderopvang en gezamenlijk vervoer naar de werkplek.

In de motie **Kerkenvisie** verzoeken we het college om een kerkenvisie op te stellen waarin een strategische visie op de toekomst van de kerkgebouwen binnen de gemeente Bergeijk wordt gegeven, hiervoor in overleg te treden met de parochie. Bij het opstellen van deze visie in ieder geval onderzoek te doen naar een maatschappelijke herbestemming van de Sint-Petrus Bandenkerk/Hofkerk. En om uiterlijk in oktober 2024 de Kerkenvisie aan de gemeenteraad voor te leggen, evenals het onderzoek naar de herbestemming van de Sint-Petrus Bandenkerk/Hofkerk. Dit door middel van een raadsinformatieavond

In de motie **Bibliotheekvoorziening** verzoeken we het college te onderzoeken welke middelen benodigd zijn om voor Bergeijk weer een volwaardige bibliotheekvestiging te ontwikkelen; Hierin mee te nemen welke bijdrage vanuit de rijksoverheid beschikbaar kan worden gesteld en de gemeenteraad hiervan uiterlijk 15 oktober 2023 op de hoogte te stellen.

In de motie **Kunstabudget** verzoeken we het college om extra te investeren in kunst in de openbare ruimte door jaarlijks de reserve voor 'Kunst' structureel te verhogen van € 10.000 naar € 20.000, passend bij de hoge ambities op recreatiegebied.

In de motie **Dorpsondersteuners** verzoeken we het college in gesprek met de dorpsondersteuners de behoeften van de inwoners van hun kern te inventariseren. En op basis van deze inventarisatie een voorstel omtrent urenuitbreiding in de begroting te verwerken.